

PM 2015:192 RI (Dnr 110-1101/2015)

Myndighetsdatalag (SOU 2015:39)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 20 november 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Myndighetsdatalag (SOU 2015:39)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat Myndighetsdatalag (SOU 2015:39) till Stockholms stad.

Syftet med lagen är att dels ge myndigheter möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i deras verksamheter, dels skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

Lagen ska i princip tillämpas av alla statliga och kommunala myndigheter vid behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad eller avser manuell registerföring.

Lagen ska – med undantag för personuppgiftslagen och bestämmelser som meddelats med stöd av den lagen – vara subsidiär i förhållande till bestämmelser i annan lag eller förordning som avviker från lagens bestämmelser. Lagen har vidare konstruerats på det sättet att den gäller i stället för personuppgiftslagen, dock att det särskilt hänvisas till vissa bestämmelser i personuppgiftslagen som ska tillämpas på motsvarande sätt vid myndigheters behandling av personuppgifter enligt den nya lagen.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret anser att syftet med lagförslaget är gott, men ifrågasätter om det utöver personuppgiftslagen, som ju gäller personuppgifter som behandlas i verksamheter som bedrivs både av enskilda och av myndigheter, finns ett behov av en särskild personuppgiftslag för statliga och kommunala myndigheter, samt tillägger om det inte är bäst att avvakta med en sådan förändring till dess EU:s dataskyddsreform har genomförts.

Kulturnämnden bedömer att de förslag som den nya Myndighetsdatalagen innebär är väl avvägda och underbyggda för att reformera detta lagområde.

Mina synpunkter

Förslaget till en lag som generellt reglerar myndigheters behandling av personuppgifter är väl avvägt. Behovet av att skydda den enskildes integritet i frågan om direktåtkomst möts väl upp av föreskriften om att den utlämnande myndigheten innan medgivandet ska göra en risk- och sårbarhetsanalys.

Jag instämmer dock i stadsledningskontorets bedömning att det vore bäst att avvakta med införandet av Myndighetsdatalagen till dess EU:s dataskyddsreform har genomförts.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Myndighetsdatalag (SOU 2015:39)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 29 oktober 2015

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen Myndighetsdatalag SOU 2015:39, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat Myndighetsdatalog (SOU 2015:39) till Stockholms stad.

Syftet med lagen är att dels ge myndigheter möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i deras verksamheter, dels skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

Lagen ska i princip tillämpas av alla statliga och kommunala myndigheter vid behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad eller avser manuell registerföring.

Lagen ska – med undantag för personuppgiftslagen och bestämmelser som meddelats med stöd av den lagen – vara subsidiär i förhållande till bestämmelser i annan lag eller förordning som avviker från lagens bestämmelser. Lagen har vidare konstruerats på det sättet att den gäller i stället för personuppgiftslagen, dock att det särskilt hänvisas till vissa bestämmelser i personuppgiftslagen som ska tillämpas på motsvarande sätt vid myndigheters behandling av personuppgifter enligt den nya lagen.

Regleringen bör utformas som en renodlad persondataskyddsreglering, som tar sikte på frågor om skydd för personuppgifter i myndigheternas elektroniska informationshantering, och inte syfta till att reglera en myndighets sakverksamhet. Till den nya lagen ska det kunna finnas bilagor och en anslutande förordning. Efter hand som behov av sektors- eller myndighetsspecifika särregler uppstår kan sådana tas in i en systematiskt ordnad reglering som kompletterar den nya lagen. Utredningens bedömning är dock att behovet av fortsatt särreglering kommer att minska betydligt.

Eftersom en kommande EU-förordnings närmare innehåll av betydelse på myndighetsområdet, liksom ikraftträdandetidpunkten, fortfarande är i hög grad oklart bör, enligt utredningen, den nya lagen vara anpassad till gällande rätt på persondataskyddsområdet, d v s till personuppgiftslagen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Lagförslaget innebär en genomgripande förändring av förutsättningarna för myndigheternas behandling av personuppgifter. Syftet är gott, att i en lag samla bestämmelser för myndigheternas personuppgiftsbehandling. Stadsledningskontoret ifrågasätter emellertid om det utöver personuppgiftslagen, som ju gäller personuppgifter som behandlas i verksamheter som bedrivs både av enskilda och av myndigheter, finns ett behov av en särskild personuppgiftslag för statliga och kommunala myndigheter. Oavsett detta kan ifrågasättas om det inte är bäst att avvakta med en sådan förändring till dess EU:s dataskyddsreform har

genomförts.

Den nya lagen ska gälla utöver personuppgiftslagen. Lagens konstruktion, att den gäller i stället för personuppgiftslagen i vissa fall och att det i andra fall särskilt hänvisas till personuppgiftslagen som ska tillämpas på motsvarande sätt vid myndigheters behandling av personuppgifter enligt den nya lagen, riskerar att medföra tillämpningssvårigheter och en viss oöverskådlighet vid den praktiska tillämpningen. Vidare finns risk för att den åtskillnad som görs för myndigheters administrativa verksamhet, för vilken personuppgiftslagen alltså ska gälla, och myndigheters sakverksamhet, för vilken den nya lagen ska gälla, medför vissa gränsdragningsproblem.

I och för sig synes utredningens förslag till bestämmelser i den nya lagen väl övervägda och rimliga.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget att införa en samlad rättslig grund för behandling av personuppgifter som ersätter "listan" i 10 § a-f personuppgiftslagen. Detsamma gäller förslaget att skyldigheterna i fråga om säkerhetsåtgärder förtydligas och att det föreskrivs en skyldighet för varje myndighet att tillse att anställda bara ges tillgång till personuppgifter utifrån vad som krävs för arbetsuppgifterna. Även förslaget att - utöver de fall som följer av 34 och 35 §§ personuppgiftslagen - tillåta överföring till tredje land, nämligen om överföringen krävs för myndighetens handläggning av ett visst ärende eller om överföringen är nödvändig för att fullgöra en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning eller avtal med annan stat eller mellanfolklig organisation som Sverige har tillträtt eller annars är förpliktad att följa, är positivt.

Stadsledningskontoret välkomnar att det i förslaget klargörs att personuppgiftsansvaret även omfattar sådan behandling som en mottagande myndighet utför när denna via direktåtkomst hos en annan myndighet eller enskild i ett enskilt fall genom en överföring faktiskt behandlar en tillgänglig personuppgift.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2015 att godkänna Stadsarkivets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stadsarkivets tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsarkivet delar uppfattningen att nuvarande situation på registerlagområdet är komplicerat och ibland svårt att tillämpa. Enligt Stadsarkivets bedömning är de förslag som den nya Myndighetsdatalagen innebär väl avvägda och underbyggda för att reformera detta lagområde.

Stadsarkivet lämnar nedanstående synpunkter.

Arkivlagstiftningen

Utredningen behandlar i kap 14 arkivlagstiftningen. I betänkandet förs ett resonemang kring de avvägningar mellan bevarande av allmänna handlingar som följer av Arkivlagen och den gallring till skydd för personlig integritet som är Personuppgiftslagens utgångspunkt. Stadsarkivet delar utredningens uppfattning att Arkivlagen med dess bevarandeändamål som huvudregel även framgent ska gälla i den nya lagens bestämmelser om behandling av personuppgifter. Enligt Arkivlagen ska myndigheters arkiv bevaras för att tillgodose insynrätten, förvaltningens behov av tillgång till information och forskning i vid bemärkelse. Som utredningen påpekar skulle en huvudregel som innebär att handlingar gallras så fort de inte behövs i verksamheten åsidosätta starka samhällseliga intressen. Dessa intressen rör grundläggande demokratiska förutsättningar såsom medborgarnas möjlighet till insyn, en effektiv förvaltning och tillgång till arkiv för olika typer av forskning.

Sekretess mellan myndigheter

Utredningen behandlar i kapitel 11 frågan om direktåtkomst till information mellan myndigheter. Direktåtkomst innebär att olika myndigheter genom integrerade IT-lösningar har en direkt åtkomst till information hos varandra. En viktig fråga att hantera i samband med detta är hur sekretessreglerade uppgifter ska hanteras eftersom sekretess gäller mellan myndigheter. Utredningen föreslår en lösning där direktåtkomst till personuppgifter som är sekretessreglerade tillåts men endast i den utsträckning som anges i en bilaga till lagen eller i annan lag eller förordning.

Stadsarkivet vill här peka på särskilda behov varje arkivmyndighet har i samband med utvecklandet av effektiva e-arkivlösningar. Arkivlagen reglerar att det ska finnas statliga och kommunala arkivmyndigheter. Bland arkivmyndighetens uppgifter finns uppdraget att ta emot och ta hand om arkiv från myndigheter efter överenskommelse eller då de upphört. Efter leverans övergår hela ansvaret för materialet till arkivmyndigheten. I Stockholms stad är Kulturnämnden arkivmyndighet och Stadsarkivet dess förvaltning i arkivfrågor.

Stadsarkivet har i likhet med många andra arkivmyndigheter utvecklat ett e-arkiv med syfte att på ett säkert sätt ta emot, bevara och tillgängliggöra digital information. En komplikation som följer av nuvarande lagstiftning i samband med leveranser uppstår då levererande myndighet har behov av att själv under en tid ha tillgång till arkiverad information. Detta är inget problem då det gäller ej sekretessreglerad information, levererande förvaltning behåller då under en tid kopia hos sig eller söker informationen i e-arkivet. Då det däremot rör sig om sekretessreglerad information går denna lösning inte att tillämpa eftersom sekretessreglerad information inte kan vara tillgänglig både för levererande myndighet och arkivmyndigheten då sekretess råder dem emellan. Detta har Stadsarkivet idag löst genom att etablera ett parallellt mellanarkiv i samma tekniska miljö som e-arkivets slutarkiv. I mellanarkivet äger levererande myndighet informationen och endast de har tillgång till den. Leverans till arkivmyndigheten i formell mening har därmed inte skett vid leverans till mellanarkivet. Alternativet till denna lösning vore att levererande myndighet väntar med att leverera tills behovet av åtkomst klingat av i verksamheten. Detta är enligt vår uppfattning ett dåligt alternativ då det kan ta decennier innan leverans blir aktuell. Informationen riskerar då att förvanskas eller förloras under tiden till följd av att den förvaras i ordinarie driftsmiljö och inte i den skyddade och kontrollerade miljö som ett e-arkiv utgör och som har till syfte just att ge en säker lagring på lång sikt.

Att tvingas hantera ett mellanarkiv innebär flera nackdelar. Dels driver det onödiga kostnader kopplade till förvaltning av två arkivmiljöer i stället för en, dels innebär leveransarbetet komplicerat och kostnadsdrivande arbete med att avskilja sekretessreglerad information för placering i mellanarkivet. De två arkivmiljöerna med olika informationsägare innebär sämre möjligheter för staden att erbjuda kunder som vill söka och begära ut information en enhetlig och effektiv service.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Stadsarkivet att direktåtkomst till sekretessreglerad information ska medges generellt mellan arkivmyndighet och levererande myndighet. Att sådan möjlighet ges lagtekniskt innebär inte att den kommer att utnyttjas för varje leverans. I vissa fall är det dock ur både kostnads- och användandeperspektiv det bästa alternativet och ska då efter bedömning från fall till fall av arkivmyndigheten och levererande myndighet kunna användas. Detta är ett behov som är i högsta grad angeläget redan idag varför vi anser att detta bör hanteras lagtekniskt redan i föreliggande lagstiftningsärende. Det är vår bedömning att det relevanta behov av integritetsskydd som finns tillgodoses av det samlade regelskydd som finns i Offentlighets- och sekretesslagen, Personuppgiftslagen och den nya Myndighetsdatalagens föreslagna bestämmelser i §14.